Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостваx на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вибори до Ради державної.

В пятницю відбули ся вибори до Ради державної з галицких палат торговельних і вибрані:

Львів: На місце дотеперішного посла Щепановского, котрий рішучо заявив, що мандату не прийме, вибрано послом 32 голосами на 33 голосуючих п. Якова **Піпеса**.

Краків: Послом вибрано знову дра Арнольда **Розенштока**, котрий одержав 22 голосів на 23 голосуючих.

Броди: Послом вибраний знову др. Маврикий **Розеншток**, котрий одержав 28 голосів на 29 голосуючих.

Центральний польский комітет затвердив слідуючі кандидатури в більшої посілости:

Проф. дра Йосифа Мілевского на округ Жовків-Сокаль-Рава;

Давида Абрагамовича на Львів-Городок;

Северина Генцля на округ Рогатин. Бібрка;

Дра Генриха Вєльовєйского на округ Коломия - Городенка - Снятин - Косів-Надвірна.

Нині відбувають ся вибори з більшої посілости, а завтра відбуде ся тіснійший вибір у Львові і на тім, хвала Богу, закінчать ся вибори.

Канцелярия Палати послів до Ради державної розіслала вже нововибраним послам повідомлене о першім засіданю нової Палати. Оно відбуде ся в суботу дня 27 с. м. і розпічне ся о 11 год. перед полуднем. Того самого дня відбуде ся також засідане Палати панів о 12 год. в полудне а на тім засіданю представить ся також нова президия, котра до того часу буде вже іменована. В парляментарних кругах сподівають ся, що незадовго буде іменованих 22 членів Палати панів.

Гумористика повиборча.

В послїднім числї „Буковини“ знаходять ся дві дуже дотепні статейки, з котрих одна характеризує руских послів з Галичини і Буковини вибраних до Ради державної, а друга подає нїби проґраму якої будуть придержувати ся ті посли. Одну і другу можна сьміло назвати гумористичною характеристикою, а що часом і в полїтицї добре єсть здорово засьміяти ся, то подаємо тут дословно ту характеристику:

Думки послів по виборах:

Посол Картницкий, коли єго вибрали ще й до ради державної, здивував ся дуже, вдарив себе по чолї і каже: Я сам не знав, що з мене такий ґенїяльний полїтик!

Посол Манячкевич вдивив ся у воздух і крикнув грімко: Сини Руси - України! Січи запорожска! Тепер я ваш отаман січовий, отже ви собі кашу самі варіть, бо я старший.

Посол Барвіньский засьпівав собі:

Рости — рости, барвіночку,
Низенько стели ся,
Хоч тебе і скоти доичуть,
До землї тули ся!...

Охримович зателеґрафував до Мандичевского: Найлїпшою кваліфікациєю на посла є штука ходити — поміж дощ. Мандичевский відповів єму: „І глупота“ — і підписав ся під тим.

Вахнянин: Парлямент — то білярд, полїтика — то карамболї. Вся річ в тім, аби не за сильно бити, бо готова куля вилетїти з білярду, а тодї треба зложити патик.

Окуневский: Ах, кобп то я міг віднайти ідею, займити місце Романчука, прислухати ся природї, почути, як трава росте, поставити ся окунем, і збудувати Русь-Україну від Вислока аж по Чорне море!

Гробельский: Вийду зпоміж кацапів прийду поміж цапів. Радше не рушати ся.

Винницкий: Та процедура з нами на нїчо не здасть ся! Ми засуджені на смерть!

Панї Яросевичева (Українка) до мужа: Єто очень хорошо. Что Вѣна, то не Борщевъ. — Посол Яросевич: Да! Я і так не мав пацієнтів....

Волян собі засьпівав:

Як засядем, братя, ми у Відни,
Радити про злиднї і біду,
Посли друть ся, що народи бідні,
А я собі ухом не веду.
Кришталева чаша, добре вино,
Радьте чи не радьте, все одно!

Фальшиве пророцтво.

Чути глас пророка, вопіющого во пустини, що в прізвисках наших нових послів містить ся вся їх дїяльність в будучности. Тепер у них есть

3)

Футра і зьвірята, що їх дають.

II.

(Дальше).

До одних із найдорожших належать футра з морских медведів. Зьвірята сі ловлять головно на Прибиловских островах і на Уналящцї в мори Берінга межи Азиєю і Америкою. В сих сторонах перебуває таке множество тих зьвірят, що лиш на самих Прибиловских островах начислено їх одного разу— яких 15 лїт тому назад — аж на звиш півпята міліона (4,700.000) штук. На однім з тих островів, на Сьв. Павлї, було самих старших самців і самичок та зовсім молоденьких 3,030.000 штук, а на другім, Сьв. Юрию 163.420 штук. Молодих, але вже трохи старших, було около півтора міліона. З тої величезної маси тих зьвірят убивають річно не більше як 100.000 штук, отже нема й найменшої обави, щоби їх колись зовсїм вигублено. Давнїйше, що правда було инакше. В 1803 р. призбирано на Уналящцї аж 800.000 штук кож з морских медведів; а що купцї з такою масою кож не могли собі дати ради, раз не могли їх виправити, а відтак і не хотїли, щоби футра подешевіли, то спалено їх або вкинено у воду яких 100.000. В наслїдок такого убиваня морских медведів без потреби цїлими масами, число їх було вже так зменшило ся, що настала обава, що їх в недалекім часї таки зовсїм вигублять. В 1811 р. можна було зловити вже лиш ледви десяту часть з того, що в 1803 р., а в 1816 убито вже лиш 3000. Тепер же обходять ся там вже осторожнїйше, та у всїх сих сторонах убивають річно ледви 200.000 штук, з чого на самі Прибиловскі острови припадає 100.000 штук.

Скоро кожу з морского медведя здоймуть, заносять зараз до окремого до того будинку, де єї насолюють і складають волосом до середини та вкладають до скрині. Так мокне она 30 до 40 днїв; відтак виймають єї, обтирають і складають волосом на верх, посипують сьвіжою сілю, пакують на кораблї та вивозять до Европи. Американьска Аляскова спілка, котрій Сполучені Держави північної Америки віддали ловлю морских медведів в монополь, під услівєм, що на американьскім побережу не буде більше убивати сих зьвірять як лиш 100.000 штук річно, а котре винаймило також і ловлю на азийскій сторонї, вивозит річно около 100.000 штук самих найкрасших кож вартости 4 до 5 міліонів зр., а друга тілько менше красних вартости около 3 міл. зр. Кожі з морского медведя виправляють виключно лиш в Анґлії. Щоби із кож вибрати довгий твердий волос, закопують на кілька місяців в ями а відтак відповідними до того машинами виривають єго, по чім на кожи лишає ся лиш дуже мягонький пух, котрий закрашений на каштановато-брунатно виглядає як найделїкатнїйший аксаміт. Так приладжені кожі називають ся сільскінами (sealskin). Сільскінові футра суть не лиш красні, але й тревалї та платять ся по 750 до 1000 зр.

Придивім же ся тепер самому морскому медведеви або ухани. Зьвіря се належить до т. зв. плавконожцїв т. є. таких, котрі ще на перший погляд виглядають зовсїм так, як всї четвероножні зьвірята, лиш ноги у них якісь дивні. Перші передні, ще виглядають нїби як ноги, але другі, задні, суть витягнені в зад і виглядають нїби так як хвіст у риби. Декотрі з тих плавконожцїв, от як би й морский медвідь мають в передних ногах замість пальцїв широку плавку, чорну шкірку. Задні ноги мають ще пальцї але межи ними суть також широкі плавки. Ноги розмірно до тїла суть дуже короткі. Зьвірята сї не можуть длятого добре ходити по земли; передними ногами ще стають, але цїлий зад тїла лиш волочать за собою по земли. Декотрі і з тих зьвірят немають також видних з верха ух. Молоденькі ссуть матїр. Плавконожцї жиють в мори і лиш від часу до часу виходять на беріг, звичайно цїлими стадами. До сих зьвірят належать тюлен або фока, морский медвідь або уханя і морж.

Морский медвідь, самець буває 2 до півтретя метра довгий, а самичка ледви половину з того; самець важить 200 до 250 а самичка ледви 50 до 60 кільоґрамів. Тїло морских медведів єсть дуже довге, голова більше

Барвіньский
Каратницкий,
що може їм удасть ся згідно поступати. Але що то рускі посли, то у них мусить настати гнеть
Таначкевич
Охримович
Вахнянин,
з чого вийде таке, що всї стануть парляментарні
Мандичевский
Окуневский
Винницкий,
і будуть поборювати
Яросевич
Гробельский.

Новинки.

Львів дня 22-го марта 1897.

— **Ц. к. Намістництво** надало опорожнену греко-кат. парохію цїсарского надання в Камяннїй о. Ник. Білиньскому, адміністраторови тої парохії, а парохію в Солуковї о. Ів. Целевичеви, дотеперішному пароховн в Тростянци.

— **З Станиславова пишуть нам:** Філїя товариства „Просьвіта" в Станиславові устроює в четвер дня 25-го марта 1897 в сали Седельмаєра віче просьвітне з такою програмою: 1) Відчит проф. дра Михайла Коцюби про спілки молочарскі; 2) відчит о. Николая Бачиньского з Милованя про крамницї. — Початок о годинї 10-тій рано. — З огляду на те, що спілки молочарскі мають велику вагу для селян підміских, бо їм передовсїм можуть спілки молочарскі принести великий хосен, треба надїяти ся, що на віче прибудуть чисельно не лише доохрестні оо. духовні, але й селяни.

— **З дяківскої школи в Зборові** вийшло сего року 4 іспитованих півцїв церковних. Коли би хто бажав засягнути близших вістий про се, нехай віднесе ся до п. Т. Янишевского, учителя співу церковного в Зборові.

— **Бурі** навістили сими днями середну Европу. Як доносять з Відня, лютив ся там онодї в ночи вихор в родї циклёну, а падав дощ з градом. Так само в Лїнцу панував в тім часї циклёп. З Берлина телеґрафують, що бурі в Нїмеччинї, особливо в околицях надреньских, наробили богато шкоди. В Золїнґен грім убив одного чоловіка. В Ашафенбурзї в наслїдок погасненя сьвітла на шляху зелїзничім, наїхали на себе два поїзди, при чім 4 особи тяжко ранені, а 6 легко.

— **Пропав** ученик 6 кляси черновецкої висшої ґімназиї — Юрий Граматович, син пароха з Вашківцїв і всякі стараня від кількох днїв, щоби его віднайти, остали без успіху.

— **Самоубийства** допустив ся управитель дібр Станислава Богосевича в Міліві — Николай Водницкий. Причиною самоубийства була божевільність.

— **80.000 франків** спалив адвокат Данкович в Букарештї. Від якогось часу показали ся у богатого адвоката признаки божевільства. Єму здавало ся, що всї дибають на его житє. Сими днями велїв затопити в печи і запалив велику пачку грошевих паперів та розкинув їх по компатї, так що зачали горїти заслони при вікнах і хатна обстава. Служба і родина надбігла гасити огонь, а хорий утїк тимчасом на стрих і повісив ся на шнурі від біля.

— **Гіпнотизм орудієм злочину.** Сими днями явила ся в Гамбурзї у одного лїкаря молода, богато одїта жінка з просьбою о лїкарску пораду. Она терпіла на сильне нервове роздражненє. Запитана про се, як обявляє ся єї недуга, розказала, що часто огортає єї ляк і переcьвідченє, що она мусить в короткім часї відобрати собі житє. Лїкар думав зразу, що має до дїла з божевільною, але ясні і точні відповіди хорої заперечали се. Хора розказувала дальше, що має мужа, котрий єї сердечно любить, а се гризе єї немало, коли бачить єї смуток з причини єї недуги. Дальше розказала недужа, що муж обезпечив перед місяцем єї житє на 50.000 марок. Се послїдне заінтриґувало лїкаря і він спитав недужу, чи муж не робить з нею проб гіпнотичних. Хора притакнула. Лїкар загіпнотизував єї і правда виявила ся. Показало ся, що „любячий" муж повелїв їй відобрати собі житє в протягу двох місяцїв від дня асекурациї, бо єї житє обезпечено в товаристві, котре виплачує гроші навіть на случай самоубийства. Лїкар звернув ся до мужа хорої з просьбою, щоби до 24 годин опустив Гамбурґ, бо лише в тім случаю не зробить донесеня до суду. Нещасну хору відослано до Відня до проф. Крафт-Ебінґа, що надїє ся хорій привернути здоровлє.

— **Диєти посольскі.** В Европі не платять диєт послам парляментарним лише Нїмеччина, Анґлїя і Ішпанїя. Найвисші платнї, бо по 9000 франків річно, одержують посли французкі, а крім того мають безплатно зелїзницю і то I. клясу. Угорщина дає 2400 зр. річно, около 15.000 марок на мешканє і знижку білетів на зелїзницях державних. Голяндия платить членам другої палати 2000 річно і винагородженє за кошти подорожи. Греция 1400 марок за звичайну сесию, а 890 зр. за надзвичайну. В Швеції одержують члени палати низшої 1330 марок за сесию; за каждий день неоправданої неприсутности відтягають 11 марок. Бельґія послам замешкалим в Брукселї не платить нїяких диєт, замісцевим 320 марок місячно. Всї инші держави платять диєти денно і так: Румунїя 20 марок, Австрия 10 зр., Болгария і Швайцария 16 марок, Пруси 15 марок, Портуґалїя 15 марок, але лиш убогим послам і свобідну їзду, Саксонїя 12 марок, так само Баденїя, Гессия 9 марок послам замешкалим за Дармштатом, Бавария 10 марок послам мешкаючим поза Мюнхеном і безплатну їзду I. кляси, Віртемберґія 9·50 марок і кошти подорожи, князївство Саско-кобурґско-готайске 6 марок послам мешкаючим в Готї, иншим 10 марок, безплатний білет II. кляси і 3 марки на дрібні видатки. Данїя лише 6·75 марок і білет до театру, а Норвеґія дає не лише 13·50 марок, кошта подорожи, але ще в разї недуги безплатне лїченє а навіть операцию зубів. Посли парляменту нїмецкого мають безплатну зелїзницю до Берлина, посли же парляменту анґлїйского і ішпаньского не можуть користати навіть з такого добродїйства.

— **Наука про людске тїло** (соматольоґія) і про здорове (ґіґієна) має бути заведена в мужеских і женьских семинариях учительских після розпорядженя мінїстра просьвіти, яке видав для всїх краєвих властий шкільних. Того предмету має учити доцент-лїкар та звертати увагу передовсїм на більше плеканє тїлесних вправ, як найлїпший спосіб, щоби навчити дитину відваги, притомности і панованя над собою. Учитель науки здоровля має вказувати з натиском на ті небезпеченьства, які викликує безнастанне духове напруженє, та при тім не поминути і того, що для духового розвою потрібна також витревала духова праця. Наука здоровля не повинна розріжнювати, але допомагати до рівности тїла і духа. Метода науки повинна так вести ся, щоби ученик пізнав лихі впливи на здоровлє, не попадаючи при тім в гіпохондрию. Також треба вистерігати ся піддавати ученикам уривані відомости з медицини, або пояснювати їм хороби докладнїйше, як потрібно для їх знаня. Наука має завсїгди показувати ся наглядно. Наука першої помочи має передовсїм обнимати осторожности перед затроєнем рани, штучне диханє і тамованє жили при кровотоках, а при тім треба передовсїм звертати увагу, чого ратуючий має не робити, не пробувати. На викладах в женьских семинариях має ся оминати все, що могло би вразити дівочу стидливість.

подовгаста і кінчаста як у всїх инших фок, очи великі, писок маленький, а в горішній варзї з обох боків по кілканайцять довгих щетин. Передні ноги виглядають як весла, бо мають мягку, гладку шкірку т. зв. плавку; задні ноги суть дуже широкі. Волос на зовсїм молоденьких єсть білий як срібло; старші, самцї, суть темно-брунатні, декотрі аж брунатно-чорні, а самички бувають сріблисто-сїрі. Морскі медведї відріжняють ся від инших фок ще тим, що мають уха, вистаючі з під волося, хоч маленькі і задля того звуть їх також ухами.

Спосіб житя морского медведя єсть досить цїкавий. Більшу часть року жиє він лиш у водї, на широкім мори, а на сушу виходить лиш на то, щоби множити ся. Звичайно буває так: Около половини цьвітня підпливає до якого острова кілька старих самцїв; не виходять зараз на беріг, лиш плавають два або три днї коло него, обнюхують і оглядають береги, вибирають такі місця, де филї бють найсильнїйше, а відтак вилазять осторожно на беріг і знов розглядають ся уважно та нюхають, чи може де нема якого ворога; опісля лїзуть висше, лягають, але голову держать в гору і розглядають ся. То перші „глядатаї". Жителї острова сьв. Павла знають дуже добре сей звичай морского медведя і длятого тогди сидять тихенько в хатах, не лиш не показують ся над берегом, але навіть старають ся не робити в селї нїякого крику або стукоту, коли вітер віє від їх села в сторону як до моря; гасять навіть огонь, щоби глядатаїв не відстрашити. По якімсь часї перші уханї щезають, а за кілька днїв пізнїйше показує ся вже більше, і то як старі так і молодші; старі вилазять на свої вибрані місця, а молодих не пускають зовсїм з води або хиба на яке инше місце. Старі самцї займають більше менше 25 квадратових метрів місця, бо до них має опісля прийти ще яких 10 до 15, часом лиш 5, а в найлїпших місцях навіть до 40 самиць. За тими першими приходить що раз більше і так розміщують ся що раз дальше.

Около 10 або 12 червня суть вже всї самцї; старі лежать більше разом, в однїй громадї, молодших відганяють від себе. Тепер приходять самицї; зразу також по кілька, а відтак чим раз більше. Перші, що вийдуть на беріг, розглядають ся, вабять самцїв і очевидно вибирають їх собі; пізнїйше самцї вже самі заганяють самиць до своїх леговищ: скоро появить ся самиця, то найблизший самець підходить до неї, квокає нїби квочка, а скоро зайде їй дорогу від води, то зараз гороїжить ся і жене єї на силу на своє леговище. Так збере ся коло одного самця по кілканайцять ба й кількадесять самиць. Тогди буває часто так, що самцї одні другим викрадають самицї; беруть їх по просту в зуби, як миш кітку і несуть на своє леговище. При тім приходить нераз до лютої бійки і до калїцтва. Покалїчені і ті, що не роздобули собі самиць, збирають ся тогди в окрему громаду і лежать з боку. Ловцї називають то місце „шпиталем". В два або три днї, коли самицї прийдуть, приходять молоденькі на сьвіт, звичайно одно, рідше двоє. Перших кілька тижднїв самиця анї на хвильку не покидає молоденьких; відтак вже відходить, але лиш на короткий час. Молоденькі ще не пускають ся на воду, а коли случайно впадуть, то топлять ся. Аж по 6 недїлях ідуть вже й они на воду, плавають хвильку наслїдуючи старих але зараз вилазять. З початком серпня кінчить ся паруванє. Около половини вересня молоденькі уміють вже плавати і під конець того місяця забирають ся вже всї знов на воду, щоби там побути через 8 місяцїв.

Все то відбуває ся з як найбільшою правильностию що року. Для ловцїв найважнїйше то, що морскі медведї самі дїлять ся на громади, бо їм не треба шукати за найлїпшими: ті лежать собі спокійно окремою громадкою, здалека від старих самцїв з самицями і від „шпиталю". В сїй третій громадї суть лиш самі молоді самцї, котрих кожа єсть найлїпша. Они лежать собі тисячами так спокійно на березї, що люди можуть свобідно межи ними ходити і они зовсїм не боять ся чоловіка та не втїкають. В догідну ніч знаходять отже ловцї до сеї третої громади від сторони моря і насамперед старають ся заступити їм дорогу до води, а відтак на даний знак зачинають їх гнати в глубину острова. Зразу женуть їх великим каблуком і при тім вилучують старших від молодих; дво- або трилїтних завертають, не дають їм втїкати, а старших лїнивих перепускають і лишають. Перепущені втїкають зараз до моря, а тамтих гонять дальше. Трох або чотирох людий гонить так богато тисячів зьвірят. Місце, де їх мають убивати, не конче далеко, а що зьвірята уйдуть на годину 1 кільометер, то над раном пригонять їх на місце. Найважнїйша річ отся нагінка і при нїй треба дуже уважати: коли гонить ся їх в горячу пору, то трудно що вдїяти; не можна рушити ся з місця; зьвірята не можуть іти, кладуть ся, поотвирають писки як пси та роблять собі холод своїми плавками в передних ногах. Коли їх гнати за борзо, то кожа на них псує ся, волос пускає так, що досить лиш потиснути пальцем, щоби зовсїм обліз. Коли вже їх приженуть на місце, де їх мають убивати, дають їм

ТЕЛЕҐРАМИ.

Прага 22 марта. Вчера відбуло ся тут в присутности мін. др. Ґавча відкрите академії Стракоша. На поклінну телеґраму кураториї до Є. Вел. Цїсаря наспіла відповідь від Монарха: Витаючи з вдоволенем відкрите академії, дякую кураториї за єї льояльну манїфестацию. Нехай заведене розвиває ся успішно і буде певне моєї щирої опіки. (Академія Стракоша єсть родом ческого Терезиянум, а др. Ґавч в своїй промові зазначив, що цїлию заведеня єсть, щоби ученики академії присвоїли собі обі краєві мови).

Берлин 22 марта. Соті роковини уродин цїсаря Вільгельма I. сьвятковано вчера з великим торжеством, а цїсар розпорядив, що все войско має від тепер носити кокарди о барвах спільної вітчини.

Канеа 22 марта. Бльокаду Крети нотифіковано вже всїм державам.

Переписка зі всїми і для всїх.

Т. Б. крамар в Кр.: Ножиків, т. зв. „цигаників“ не виробляють у нас, а спроваджують з фабрики в Найцайґ коло Штаєр в горішній Австриї (Ignaz Bandel, Neuzeug bei Steyer, головний склад у Відни, Wien I. Schulhof 6). Фабрика, взглядно склад єї у Відни продає однакож лиш гуртом, що найменше 100 тузинів по 21 зр. Фабрикация сих ножиків, котрі бодай чи не найбільше у нас розходять ся, відбуває ся в той спосіб, що станцами вибивають ся вістря, а відтак виострюють ся на точилах; окрема токарня робить до них деревлянні колодки. Можете зміркувати з того, який наш край бідний, коли не може спромогти ся на фабрику так простих виробів, як „циганики“, а не так бідний, як мало культурний, бо остаточно до заложеня такої фабрики не треба би аж дуже великих гроший. За то потреба більше просьвіти і знаня та духа підприємчивости. Неодин з наших людий має і по кілька тисячів готових гроший, але не знає що з ними робити, боїть ся брати ся до якогось підприємства, бо остаточно і не знає як, і не має відповідного знаня до того та держить гроші, коли вже не в скрини, то в якійсь касї, коли тимчасом за границею люди малими грішми доробляють ся великих. — Поодинокому крамареви годї спроваджувати ті ножики просто з фабрики, але ось що можна би зробити: у Львові єсть ножівник Русин, п. Іван Лаврук. Коли-би наші крамарі схотїли у него брати ті ножики і подібний инший товар, то він спроваджував би їх гуртом для крамарів. Коли у Ваших сторонах маєте яких знакомих крамарів, то порадьте ся з ними і порозумійте ся з п. Лавруком его адреса: Львів, ул. Галицка ч. 14. — **В. К. в К.:** Клярнет можете купити в торговли інструментів музичних Капралика, Львів, ул. Скарбківска ч. 3. Кажіть прислати собі цїнник. — **І. Дан. в Б.:** Лиш в Сполучених Державах північної Америки єсть закон, після котрого не вільно там впускати до краю не письменних людий. В Канадї сей закон не обовязує. Але ті Русини, що осїли в Канадї, остерігають наших людий і просять дуже, щоби нїхто не письменний не вибирав ся туди в дорогу, а коли вже і неписьменні хотять конче їхати, то щоби з ними була бодай одна особа, котра уміє читати і писати. Неписьменним людем і в дорозї і на місци велика біда. — **Л. М. в Борщ.:** Напишіть до дирекциї школи гончарскої в Коломиї, залучіть марку і просїть о прислане проґрами. То саме мусїли би й ми зробити, а Вам безпосередно коротша дорога. — **М. С. в Гад.:** Сербский льос з 1888 р. (табаковий) сер. 8794 вильосований в амортизациї вже давнїйшими роками, отже не виграв нїчого, але его треба предложити до виплати. Від льосів витягнених на амортизацию з сумою 12 50 — 40 франків відтинає ся купон премієвий, а властитель льосу грає тим купоном в дальших тягненях премієвих. Удайте ся отже до якого банку, нехай Вам виплатять дотичну суму. — Що до льосів Червоного хреста, то Ви не подали — які? — суть австрийскі, угорскі і італїяньскі — отже які Ваші льоси? То само й що-до срібної ренти. З того, що нам пишете, зовсїм не можемо знати, як дїло стоїть і що порадити, бо не знаємо який папір. То лиш можемо сказати, що коли Ви купили папір на рати, а не хочете, чи не можете дальше платити, то нема виходу. Впрочім коли хочете, то пришлїть нам Bezugsschein, а ми розвідаємо, як і щоби робити. Посилайте за рецепісом. При тім нехай Вам і другим послужить то за науку, що хто купує цїнні папери, повинен на них знати ся і не давати ся туманити першому лїпшому аґентову, але купувати в звістних солїдних банках. — **І. Яр. в Шол.:** 1) Червоного хреста не подаєте який, то-ж годї знати. Треба прецї докладно подавати рід паперу. 2) Угорский кредитовий не вильосований. 3) Італїяньский червоного хреста не вильосований. 4) Не знаємо якого кредитового товариства і що то єсть: чи льос чи лист заставний? Суть 3% льоси австр. Заведеня (не товариства) кредит. земск. I. і II. емісиї; коли ті то якої емісиї? 5) Сербский не вильосований. 6) Базилїка не вильосований. 7) Jo-sziv невильосований. — Рід паперу треба докладно означити. — **В. Пас. в Кос.:** Льоси від ч. 108130 до 108146 і від 147533 до 148549 виграли вартістні предмети; Ваші були перед тими і не виграли нїчого. — **Шевч. в Лосячи:** До колеґії в Римі можна вступати лиш з початком шкільного року, в часї коли розписаний конкурс. Услівя принятя слїдуючі: Вік від 15 року, скінчена IV. кляса ґімназ. (матуристи мають першеньство). Поданя треба вносити до митрополичої консисториї. До поданя треба приложити: сьвідоцтво шкільне, сьвідоцтво моральности виставлене парохом, а потверджене деканом, сьвідоцтво здоровля від лїкаря. Коли кандидат має звиш 20 лїт, треба предложити сьвідоцтво, що єсть ся увільненим від войска, або що сповнило ся свій обовязок служби войскової. Всї сьвідоцтва не від урядів державних мусять мати стемпель 50 кр. Подане без стемпля. Вносити подане можна лиш в часї, в котрім визначений речинець. В колеґії треба бути 4 роки. Удержане там дістає ся. — **Гостиньский в Добр.:** Практики лїкарскої в який небудь спосіб не вільно нїкому виконувати, хто не має диплому хочби й скінчив факультет медичний. Подати першу поміч в потребі або яку раду ґіґієнїчну вільно кождому. Дотичного закона годї нам тут дословно наводити. Що-до технїки зубної то удайте ся хиба до якого дентиста. Ми на тім зовсїм не знаємо ся а також не знаємо, чи єсть який підручник. — **А. Б. Болех.:** Вибачайте, але коли до когось пише ся, то треба бодай чисто і четко писати, щоби він не потребував слїпати і збавляти собі очий чиєюсь мазаниною. З Вашого письма здогадуємо ся лиш, що здаєсь незрозуміне річи і може якесь нетактовне поступлене з Вашої сторони сталось причинок непорозуміня. Аналїзу переводить завсїгди ординуючий лїкар; він же то і уміє і може і і навіть мусить сам робити. Длячого Ви удали ся зараз до другого і тому казали передавати першому, не можемо зрозуміти. Може бути дуже легко, що перший взяв то за брак довіря до него і усунув ся, або другий не надіслав аналїзи, і то скорше може бути. Лїпше було за видані гроші перебути у Львові і держати ся одного лїкаря. Впрочім не знаємо як було, але радимо, не пускати ся на иншу дорогу, бо певно Ваша мимовільна вина. (Дальші відповіди пізнїйше).

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

насамперед відпочити і охолоднути. За той час стережуть їх малі хлопцї, щоби они не розбігли ся. Скоро вже відпочили, то вилучують від цїлого стада по 70 до 100, відганяють трохи дальше і розганяють так, щоби одні других не могли плавками засягнути. Наконець вибирають з них що найкрасших і убивають тим способом, що бють по носї. Нездалих пускають в в море. Коли так вже всїх поубивають, беруть ся здоймати з них кожі і поступають дальше так, як вже було повисше сказано.

В послїдних часах пішли футра з морских медведів дуже в гору, а то головно длятого, що американьске правительство не лиш обмежило право ловлї, але ще й наложило значний податок. До 1890 р. платило товариство, що займало ся ловлею сих зьвірят, правительству Сполучених Держав по 4 зр. 80 кр. податку від кождого убитого морского медведя. Ся такса разом ще й з иншими податками, які сюди належать, принесла Сполученим державам від 1870 до 1881 р. майже 8 мілїонів зр. чистого доходу. В 1890 р. скінчила ся угода з товариством Alaska Commercial Company. Американьский мінїстер фінансів скористав з сеї нагоди і підвисшив таксу, так, що нове товариство, North American Commercial Society мусить платити річно 132.480 зр. чиншу за винаймлене ловів, а крім того ще около 26 зр. податку за кождого убитого медведя морского. То само зробила і Росия, котра має право ловів на островах Берінґа та ще кількох других. До 1891 р. плачено російскому правительству по 2 зр. 40 кр. податку за кожду штуку; тепер его піднесено.

Третим краєм, звідки приходять футра, єсть К а н а д а. Вся торговля футрами спочиває тут ще до нинї в руках „Товариства гудзоньского заливу“, основаного ще в 1668 р., хоч оно в 1870 р. продало всї свої ґрунти і привилеї за звиш півчетверта мілїона зр., тамошному правительству. Товариство торговельне має в Канадї в 33 округах 152 стаций, де місцеві жителї, як Індияни і Ескімоси, віддають свій товар за порох і рушницї та инші товари. З тих стаций везуть кожі на маленьких човнах ріками аж до моря. Коли сей цїнний товар прийде до устя ріки, стрічає знов нові трудности, бо Гудзоньский залив вкриває лїд через девять місяцїв, а лїтом ледові гори роблять кораблям немало трудности. В 1884 р. н. пр. розбили ледові гори корабель, на котрим було набору майже за 400.000 зр. Пересїчно вивозить Канада що року 800.000 до 1,200.000 кож до Анґлїї. В падолистї 1894 р. заповіло було тамошне товариство на сїчень і март 1895 продаж 911.092 кож, які придбано в 1895 р.

Найцїннїйших американьских футер, а може найцїннїйших на цїлій земли доставляє Л я б р а д о р. Тут верховодить в торговли футрами товариство Harmony Company, основане місіонерами християньскою сектою т. зв. моравскими братчиками. Тут, як і в сусїднїй Ґренляндиї полюють головно на білих медведів і синих лисів. Ескімоси убивають ті зьвірята і продають аґентам даньского правительства, котре має тут монополь торговельний. Річно убивають тут 1000 до 1500 синих лисів, 1000 до 1200 білих лисів і 50 білих медведїв.

Е в р о п а з виїмкою Росиї і Скандинавії дає лиш лихші футра з лисів, вовків, заяцїв і кріликів, а цїннїйші з кун, видр і червоних лисів, та і то в так малій скількости, що кожі з тих зьвірят забирають зараз місцеві кушнїрі.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом Б. І. Вебера.